

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

Největší česko-slovenská
advokátní kancelář s mezinárodním dosahem

TEORIE VERTIKÁLNÍCH DOHOD

MUNI
ECON

Vladislav Bernard

Brno, 4. května 2021

Strategické uvažování | Individuální přístup | Špičkový právní tým | Dlouhodobé partnerství

MYSLÍTE SI, ŽE SE VÁS VE

Gorenje B20737E24XG

84% ★★★★★ 6 recenzí

♥ Přidat do oblíbených 🛒 Přidat

Multifunkční trouba zajistí dokonalé propečení. Má 11 funkcí včetně grilu a horkovzduchu. Díky tomu se stane neprekonatelným. [celá specifikace](#)

 Koupit na Heurece

KUPTOTU.cz
pravé místo pro váš nákup

Ověřeno zákazníky
★★★★★
8378 recenzí

MALL.CZ

Ověřeno zákazníky
★★★★★
400525 recenzí

ShopRoku 2019
Finalista

DATART

Ověřeno zákazníky
★★★★★
39714 recenzí

ShopRoku 2019
Vítěz

GORENJE B20737E24XG

Gorenje B20737E24XG

Trouba Gorenje Essential B20737E24XG nerez

expert

Autorizovaný prodejce

Ověřeno zákazníky
★★★★★
13567 recenzí

Gorenje B20737E24XG

skladem

6 990 Kč
doprava zdarma

kelvin.cz

Ověřeno zákazníky
★★★★★
487 recenzí

Gorenje B20737E24XG

skladem

6 990 Kč
doprava od 399 Kč

ELECTRO WORLD

Autorizovaný prodejce

Ověřeno zákazníky
★★★★★
47507 recenzí

Gorenje B20737E24XG

do měsíce

6 990 Kč
doprava zdarma

chladservis
Odborník na instalaci spotřebičů

Ověřeno zákazníky
★★★★★
259 recenzí

Gorenje B20737E24XG
+ Dárek: Sleva po registraci

do týdne

6 990 Kč
doprava zdarma

exasoft.cz
vše okolo počítačů a elektro

ShopRoku 2019
Finalista

Ověřeno zákazníky
★★★★★
28055 recenzí

Gorenje B20737E24XG ; B20737E24XG

info v obchodu

6 990 Kč
doprava zdarma

Jihočeské Elektro

Ověřeno zákazníky
★★★★★
190 recenzí

Gorenje B20737E24XG Vestavná trouba, IconLed, nerez, A
+ Dárek: Dárek v e-shopu

info v obchodu

6 990 Kč
doprava zdarma

ELPORT.EU
Nákupní galerie

★★★☆☆
12 recenzí

Trouba Gorenje Essential B20737E24XG nerez

do týdne

6 999 Kč
doprava neznámá

Gorenje dostalo od antimonopolního úřadu pokutu 14 milionů za kartel. Firma určovala prodejčům ceny

- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) udělil výrobcí spotřebičů Gorenje pokutu 14 milionů korun za kartel.
- Firma provinění uznala, a ÚOHS jí tak pokutu snížil o pětinu.
- Gorenje určovalo prodejčům ceny již od února 2012.

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

OPAKOVÁNÍ

ÚVOD

Čl. 2 odst. 3 Listiny: „Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.“

- **Ochrana hospodářské soutěže jako právní regulace**
  - zákon o ochraně hospodářské soutěže („**ZOHS**“)
  - Smlouva o fungování Evropské unie („**SFEU**“)
  - nařízení Evropské unie
  - rozhodovací praxe soudů a soutěžních úřadů
  - soft-law (?)
- **A co další „soutěžněprávní“ regulace?**
  - zákon o významné tržní síle
  - narušení soutěže orgánem veřejné správy (§ 19a ZOHS)
  - promítání jiných vlivů do soutěžního práva

ZÁKAZ PROTISOUTĚŽNÍCH DOHOD

§ 3 odst. 1 ZOHS: „Dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě, jejichž cílem nebo výsledkem je narušení hospodářské soutěže, jsou zakázané a neplatné.“

Čl. 101 odst. 1 SFEU: „S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.“

SOUTĚŽITEL / PODNIK

Tribunál (T-9/99 ve věci HFB): „[zákaz uzavírání protisoutěžních dohod] *cílí na hospodářské jednotky sestávající z jednotné organizace osobních, hmotných a nehmotných složek, která dlouhodobě sleduje určitý hospodářský cíl a může se podílet na páčání protiprávního jednání uvedeném v tomto ustanovení.*“

- **výkon hospodářské činnosti**
- **není nutný zápis do obchodního/živnostenského rejstříku**
- **není nutné dosahovat zisků**
- **může zahrnovat i orgány veřejné správy**

DVA A VÍCE PODNIKŮ

Soudní dvůr (C-56/64 ve věci Consten a Grunding): „[zákaz uzavírání protisoutěžních dohod] *se vztahuje, za předpokladu naplnění ostatních podmínek, na dohody mezi několika podniky. To znamená, že zákaz neplatí v případech, kdy jediný podnik integruje vlastní distribuční síť do své obchodní organizace.*“

- **z rozsahu působnosti zákazu protisoutěžních dohod jsou vyloučeny:**
  - podniky ze stejné skupiny (*single economic unit*)
  - zaměstnanci
  - obchodní zástupci (*agents*)
  - subdodavatelé
  - koneční zákazníci (i pokud jsou podnikatelé)

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

VERTIKÁLNÍ DOHODY

VERTIKÁLNÍ DOHODA

VABER, čl. 2 odst. 1: „Vertikálními dohodami se rozumí dohody nebo jednání ve vzájemné shodě, jež byly uzavřeny mezi dvěma a více podniky, z nichž každý pro účely dohody nebo jednání ve vzájemné shodě **jedná na různé úrovni výrobního nebo distribučního řetězce**, a které se týkají podmínek, za kterých mohou strany **nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby**.“

- dohoda (explicitní) nebo jednání ve vzájemné shodě (tacitní)
- různá úroveň výrobního/distribučního řetězce (výrobce, importér, wholesaler, retailer)
- nákup, prodej či další prodej zboží
  - distribuční dohody
  - dohody o nákupu, které nejsou distribučními dohodami (využití meziproductů)
  - nájemní a pachtovní smlouvy (neuplatní se na ně VABER)

VERTIKÁLNÍ OMEZENÍ

Vertikální ujednání, které má za cíl nebo následek narušení hospodářské soutěže

- **Cílová omezení (*by object*)**
  - zkušenosti ukazují, že jsou škodlivé ze své samotné povahy
  - není třeba posuzovat jejich účinky na trh
  - snížení nároků na unesení důkazního břemene
  - velmi nízká šance na uplatnění automatické výjimky (čl. 101/3 SFEU, § 3/4 ZOHS)
- **Efektová omezení (*by effect*)**
  - je třeba prokázat jejich znatelný (*appreciable*) negativní účinek na trh
  - vyšší šance na uplatnění automatické výjimky (čl. 101/3 SFEU, § 3/4 ZOHS)

CÍLOVÁ OMEZENÍ

GA Kokott (C-8/08 ve věci T-Mobile): „*Tím se nakonec zákaz ‚porušení hospodářské soutěže na základě cíle jednání‘ podobá ohrožovacím deliktům známým z trestního práva: osoba, která pod vlivem alkoholu nebo omamných látek řídí auto, se ve většině právních řádů vystavuje trestním nebo správním sankcím, a to bez ohledu na to, zda v provozu nebo na pozemních komunikacích někoho skutečně ohrozila nebo zda způsobila dopravní nehodu.*“

- posuzuje se podle (faktického) obsahu a cíle ujednání
- relevantní je i hospodářský a právní kontext (*counterfactual*) a povaha zboží a trhů
- úmysl stran omezit hospodářskou soutěž není nezbytný
- předpokládá se existence významného (*appreciable*) dopadu
- restriktivní výklad

EFEKTOVÁ OMEZENÍ

Pokyny k čl. [101 odst. 3 SFEU]: „V případě, že cíl omezení soutěže nelze identifikovat, je třeba zkoumat, zda vertikální dohoda či jednání ve vzájemné shodě **má nějaký skutečný či potenciální omezující účinek na soutěž**. Takový následek by byl dán za situace, kdy by dohoda či jednání ve vzájemné shodě s dostatečnou pravděpodobností nepříznivě ovlivňovala ceny, objem výroby, inovace nebo různorodost či kvalitu zboží anebo služeb.“

- neexistuje domněnka protisoutěžních účinků
- velmi široká škála praktik (jakékoli omezení, které není cílové)
- je třeba vyhodnotit, zda jsou příp. protisoutěžní účinky významné
  - dohody *de minimis* (tržní podíl stran < 15 %, žádné cílové omezení)
  - vyloučení významnosti v konkrétním případě

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

BLOKOVÁ VÝJIMKA

BLOKOVÁ VÝJIMKA (VABER)

Pokyny k vertikálním omezením, bod 6: „U většiny vertikálních omezení mohou obavy o ohrožení hospodářské soutěže vzniknout pouze tehdy, je-li hospodářská soutěž na jedné či více úrovních obchodování nedostatečná, tj. pokud na straně dodavatele, kupujícího, případně na obou stranách existuje určitý stupeň vlivu na trhu. Vertikální omezení jsou obecně **méně škodlivá než horizontální** a mohou poskytovat značný prostor ke zvyšování účinnosti.“

- **bezpečný přístav (*safe harbor*) – VABER:**
  - strany dohody mají tržní podíl < 30 %
  - dohoda neobsahuje žádné tvrdé omezení
  - neuplatní se na tzv. vyloučená omezení (VABER, čl. 5)

TVRDÁ OMEZENÍ

VABER, čl. 4, obsahuje taxativní (úplný) výčet tvrdých omezení.

- omezení možnosti odběratele určovat cenu pro další prodej („RPM“)
- územní a zákaznická omezení
- omezení křížových dodávek v rámci systému selektivní distribuce
- omezení možnosti dodavatele prodávat komponenty jako náhradní díly subjektům, kterým nesvěřil opravy a servis jím dodávaného zboží

RPM: PROČ JE POVAŽOVÁNO ZA PROBLEMATICKÉ?

Dodavatel po kupujícím požaduje, aby dodržoval pevnou či minimální cenu.

- považováno za nejzávažnější vertikální omezení
- možné teorie újmy:
  - zvýšení rizika koluze mezi dodavateli
  - zvýšení rizika koluze mezi kupujícími
  - riziko zmírnění soutěže
  - zvýšení cen
  - uzavření trhu pro menší značky
  - snížení dynamiky a inovace na distribuční úrovni

RPM: JE TO AŽ TAK VÁŽNÉ?

Zaslouží si být stanovení cen pro další prodej tvrdým omezením?

- v USA posuzováno jako horizontální dohoda distributorů (*hub-and-spoke*)
- nejednotná praxe i v rámci EU (Komise a ČR, Slovensko, Řecko)
- problematické teorie újmy
  - u většiny z nich je nutná existence významné tržní síly (kupujícího/distributora)
  - těmi zbývajícími je přispění ke koluzi, která je problematická (ne samotné RPM)

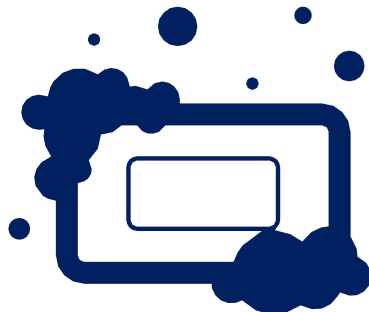
Samé otázky?!

- co dohoda mezi malým výrobcem (3 %) a malým distributorem (3 %)?
- co krátkodobé akce zaměřené na jeden produkt?
- co RPM podporující konkurenci?

Asus / Denon & Marantz / Philips / Pioneer

- na unijní úrovni **RPM vstalo z mrtvých** (první rozhodnutí od roku 2003)
- výsledek **sektorového šetření** v oblasti e-commerce
- čtyři výrobci spotřební elektroniky **stanovovali ceny on-line prodejcům**
- systém **monitoringu a vymáhání**
- pokuty v celkové výši **111 mil. EUR** (po 40% – 50% snížení za spolupráci)

JANIMAREX

- výrobce kosmetiky se **zanedbatelným tržním podílem**
- **sdělení na internetových stránkách**, že distributoři nemohou nabízet její produkty za cenu nižší než ona na svém e-shopu
- **nebylo přímo komunikováno**, kontrolováno ani sankcionováno
- ÚOHS dospěl k závěru, že se **jedná o tvrdé omezení**
- kvůli tržnímu podílu a ochotě spolupráce **akceptovány závazky**

BABY DIREKT

- **ústní a e-mailová komunikace** týkající se požadavku navýšení maloobchodních cen
- uplatňování **finančních postihů** anebo **přerušění dodávek**
- dlouhodobá praktika v letech **2011–2018**
- pokuta vypočítána na **150 mil. Kč**
- poprvé v historii uplatněna **10% hranice z obratu**, konečná pokuta 41 mil. Kč

ÚZEMNÍ A ZÁKAZNICKÁ OMEZENÍ

Dodavatel po kupujícím požaduje, aby neprodával smluvní zboží na určitém území nebo určité skupině zákazníků.

- teorie újmy:
  - snížení cenové konkurence v rámci značky
  - rozdělení trhu
  - uzavření trhu v důsledku výhradní distribuce
- čtyři výjimky (z výjimky), a to omezení:
  - aktivních prodejmů v rámci výhradní distribuce
  - prodejmů konečným uživatelům ze strany kupujícího, který je velkoobchodníkem
  - prodejmů neschváleným distributorům v rámci selektivní distribuce
  - prodejmů komponentů určených k začlenění do jiných výrobků zákazníkům, kteří by je používali k výrobě stejného typu zboží, jako vyrábí dodavatel

Commission fines **Sanrio** €6.2 million for restricting cross-border sales of merchandising products

GUESS

- **geo-blocking** distributorů, kteří tak nemohli inzerovat a prodávat v zahraničí
- v rámci systému **selektivní distribuce**
- zákazníci musí **mít možnost nakupovat ze zahraničí**
- omezení **on-line prodejů** je problematické
- pokuta ve výši **40 mil. EUR**

VYLOUČENÁ OMEZENÍ

VABER, čl. 5, obsahuje taxativní (úplný) výčet vyloučených omezení, na které se jednotlivě bloková výjimka nevztahuje.

- zákaz soutěžit na dobu neurčitou či na dobu určitou převyšující 5 let
  - single branding
  - množstevní povinnost
- zákaz soutěžit po skončení dohody
- omezení kupujících v rámci systému selektivní distribuce spočívající v zákazu prodávat značky určitých konkurenčních dodavatelů (?)

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

VLASTNÍ POSOUZENÍ

VLASTNÍ POSOUZENÍ

Soutěžní ekonomie se dostává ke slovu.

- nepoužitelnost VABER neznamená automaticky protisoutěžní dohodu
  - výjimkou jsou tvrdá omezení
- řádné vyhodnocení všech skutečností v ekonomickém/právním kontextu

1. Má dohoda citelné protisoutěžní účinky (čl. 101/1 SFEU, § 3/1 ZOHS)
2. Může se na dohodu uplatnit automatická výjimka (čl. 101/3 SFEU, § 3/4 ZOHS)

PROTISOUTĚŽNÍ ÚČINKY DOHODY (ČL. 101 ODSŤ. 1 SFEU)

Co vše musí brát soutěžní úřad v potaz při prokazování toho, zda má ujednání významný negativní dopad na hospodářskou soutěž?

- povaha dohody (smluvní ustanovení, způsob uplatňování)
- postavení stran na trhu (tržní podíly, *first mover advantage*)
- postavení konkurentů na trhu (schopnost odvetných reakcí)
- tržní postavení odběratelů smluvního zboží (vyrovnávací kupní síla)
- bariéry vstupu (lze efektivně vstoupit na trh v 1–2 letech?)
- vyspělost trhu (dynamičnost trhu)
- obchodní úroveň (finální výrobky / meziprodukty)
- povaha výrobků (homogenita, cena, frekvence nákupů)
- atd...

AUTOMATICKÁ VÝJIMKA

§ 3 odst. 4 ZOHS: „[zákaz protisoutěžních dohod] se nevztahuje na dohody, které **přispějí ke zlepšení** výroby nebo distribuce zboží nebo k podpoře technického či hospodářského rozvoje a **vyhrazují spotřebitelům** přiměřený podíl na výhodách z toho plynoucích, **neuloží soutěžitelům omezení, která nejsou nezbytná** k dosažení [těchto] cílů a **neumožní soutěžitelům vyloučit hospodářskou soutěž** na podstatné části trhu zboží, jehož dodávka nebo nákup je předmětem dohody.“

Čl. 101 odst. 3 SFEU: „[zákaz protisoutěžních dohod] však může být prohlášen za neúčinný pro [dohody], které **přispívají ke zlepšení** výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž **vyhrazují spotřebitelům** přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které **neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná** a **neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž** ve vztahu k podstatné části výrobků tím dotčených.“

PŘEVAŽUJÍCÍ POZITIVNÍ ÚČINKY (ČL. 101 ODS. 3 SFEU)

Pokyny k vertikálním omezením, body 96 a 122: „Pokud budou prokázány pravděpodobné účinky narušující hospodářskou soutěž, **mohou podniky doložit** svá tvrzení o **zvýšení účinků** a vysvětlit, proč je určitý distribuční systém **nezbytný** k tomu, aby byly **spotřebitelům poskytnuty výhody bez vyloučení hospodářské soutěže.**“

Vertikální omezení	Negativní dopady	Pozitivní dopady
Výhradní distribuce	<ul style="list-style-type: none"> - omezení <i>intra-brand</i> soutěže - rozdělení trhu - zmírnění soutěže / riziko koluze - uzavření trhu jiným distributorům 	<ul style="list-style-type: none"> - řešení problému parazitování - řešení problému finanční podpory - úspory z rozsahu (logistika)
Selektivní distribuce	<ul style="list-style-type: none"> - omezení <i>intra-brand</i> soutěže - vyloučení určitého typu distributorů - zmírnění soutěže / riziko koluze 	<ul style="list-style-type: none"> - úspory z rozsahu (logistika) - řešení problému parazitování - budování image značky
Franšíza	<ul style="list-style-type: none"> - omezení <i>intra-brand</i> soutěže - vyloučení určitých distributorů - zmírnění soutěže / riziko koluze 	<ul style="list-style-type: none"> - úspory z rozsahu (logistika) - řešení problému parazitování - budování image značky
Nákup jedné značky	<ul style="list-style-type: none"> - uzavření trhu konkurentům - zmírnění soutěže / riziko koluze - potlačení <i>inter-brand</i> soutěže 	<ul style="list-style-type: none"> - řešení problému parazitování - řešení problému finanční podpory - řešení nedostatku kapitálových trhů
Výhradní přidělení zákazníků	<ul style="list-style-type: none"> - omezení <i>intra-brand</i> soutěže - rozdělení trhu - zmírnění soutěže / riziko koluze - uzavření trhu jiným distributorům 	<ul style="list-style-type: none"> - přínosy spojené s investicemi (know-how, zvláštní zařízení)

Vertikální omezení	Negativní dopady	Pozitivní dopady
Výhradní dodávky	<ul style="list-style-type: none"> - uzavření trhu ostatním kupujícími 	<ul style="list-style-type: none"> - řešení problému finanční podpory
Zalistovací poplatky	<ul style="list-style-type: none"> - uzavření trhu jiným distributorům - uzavření trhu dodavatelům - zmírnění soutěže / riziko koluze - zvýšení cen (k pokrytí extra výdajů) 	<ul style="list-style-type: none"> - efektivní rozdělení místa v regálech - řešení problému parazitování
Dohody o správě kategorie	<ul style="list-style-type: none"> - většinou <u>nejsou</u> problematické - uzavření trhu jiným distributorům - riziko koluze mezi kupujícími 	<ul style="list-style-type: none"> - přenos marketingového know-how - úspory z rozsahu
Vázané obchody	<ul style="list-style-type: none"> - uzavření trhů (vzájemné i vázané) - zmírnění soutěže - stanovení vyšších cen 	<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení efektivity (výroba/distribuce)
Cenová omezení (doporučené / maximální ceny)	<ul style="list-style-type: none"> - stanovení <i>focal pointu</i> - zmírnění konkurence / riziko koluze 	<ul style="list-style-type: none"> - vyšší efektivita (uvádění na trh / akce) - zamezení dvojího stanovení marže - vyšší konkurence u jednoho distributora

SHRNUTÍ

Jsou zapojeny dva a více podniky?

Je tržní podíl stran dohody <30 % (VABER)

Jedná se o vertikální dohodu?

Obsahuje dohoda tvrdá omezení soutěže?

Obsahuje dohoda cílová omezení soutěže?

Obsahuje dohoda vyloučená omezení soutěže?

Je tržní podíl stran dohody <15 % (*de minimis*)?

Vlastní posouzení pomocí analytického rámce

Vladislav Bernard

Advokátní koncipient | Ph.D. student

Děkuji za pozornost!

Vladislav Bernard

vladislav.bernard@havelpartners.cz

Nejúspěšnější kancelář v ČR
a na Slovensku dle celkového
počtu nominací a titulů
(2008–2020)

Nejlepší právnická firma
roku v České republice
(2020)

Právnická firma roku
v České republice
(2018, 2019)

1. místo v celkovém počtu
realizovaných fúzí a akvizic
v České republice
(2010–2019)

1. místo v celkovém počtu
realizovaných fúzí a akvizic do
500 milionů USD ve východní
Evropě (2019)

Nejprestižnější a nejznámější
značka mezi českými
advokátními kancelářemi
(2019, 2020)

